

PAKİSTAN SAYIŞTAYI'NIN PERFORMANS DENETİMİ RAPORU VE YASAMA İLE YÜRÜTME TARAFINDAN KULLANILMASI*

Çeviren: **İbrahim ÇELİKTAŞ**
Sayıştay Başdenetçisi

GİRİŞ

Denetimin tarihi devlet ve ticaret tarihi kadar eskidir. Ticaret ve yönetimin her ikisinin hacim ve yapısındaki büyüme temelde denetimin mevcut durumuna gelmesine katkıda bulunmuştur. Bununla birlikte, genel olarak denetimin gelişme ve büyümesi, özel olarak ise yönetim (hükümet) denetiminin ilerleme ve gelişmesi denetçilerin denetim tarihi boyunca mali işlemlerin incelenmesiyle yetinmelerinden dolayı oldukça yetersiz kalmıştır. Yine de, dünyadaki hükümetlerin yasa ve düzen, adalet ve milli sınırları korumaya yönelik geleneksel rollerinden kamu yönetimi kalitesi ve iyi yönetim gibi daha acil sosyo-ekonomik sorunlara önem vermesi gerektiğine ilişkin son yıllardaki değişim, kamu denetçilerini yönetimle ilgili bütün performans alanlarını çatısı altında toplayabilecek yeni bir denetim tarzı üzerinde düşünmeye zorlamıştır. Bunun sonucu olarak, son on yılda, paranın karşılığı denetimi, geniş kapsamlı denetim, performans denetimi, verimlilik denetimi gibi denetimlerin ortaya çıktığını görmekteyiz. Bu denetimler arasındaki ortak faktör ise hepsinin performans odaklı olmasıdır. Uluslararası Sayıştaylar (Yüksek Denetim

* Liaqat Ali Chaudhary tarafından ASOSAI 6.Semineri için hazırlanan ve *Performat* dergisinin Kasım 1997 sayısında yayımlanan makaleden çevrilmiştir.

Kurumları) (INTOSAI) tarafından gerçekleştirilen Lima Konferansında (1977) bu konu daha ayrıntılı bir şekilde tanımlanmıştır:

“Kamu yönetiminin verimlilik, etkinlik ve tutumluluğu ile ilgili diğer bir denetim tipi vardır. Bu denetim, yönetimin sadece belli bir yönünü değil, örgütsel ve yönetsel sistemler de dahil olmak üzere geniş kapsamlı yönetim faaliyetlerini içerir.”

Faydalarının daha belirgin bir biçimde görülmeye başlaması ile birlikte Kıta Avrupası'ndaki Sayıştaylar performans denetimlerini gerçekleştirmeye başlamışlardır. Pakistan Sayıştayını performans denetimine 1981 yılında başladı. Sayıştay, Hollanda'nın teknik yardımı ile performans denetim metodolojisini geliştirmek, performans denetimi konusunda personelini eğitmek için yoğunlaştırılmış eğitim kursları düzenleyerek, değişik sektörlerde performans denetiminin gerçekleştirilmesi için kapsamlı direktifler yayınladı.

I. PERFORMANS DENETİM RAPORU

Performans denetim raporu planlama, uygulama ve raporlamayı içeren kapsamlı bir çalışmanın nihai sonucudur. Planlama sadece örgütsel düzeyde olmaz, denetçiler her bir performans denetimi için, potansiyel öneme sahip sorunları ve denetim görevi boyunca kullanılacak denetim kriterleri gibi, denetim amaçlarını ve faaliyetlerini öngören Ön İnceleme Raporu (PSR) biçiminde bir plan yapmak zorundadırlar. Bu safhada, denetim ekibi eğer, denetimi yapılabilir ve faydalı görürse, görevi tamamlamak için gerekli olan zaman ve mali kaynakların değerlendirmesini de yapar.

Denetim alanı ile ilgili olarak, kaynak yetersizliğinden dolayı Pakistan Sayıştayını, genellikle seçilen kalkınma proje ve programlarının performans denetimlerini gerçekleştirmektedir. Bazı durumlarda kuruluş bütün olarak ya da belirli fonksiyon ve işlevleri de bu tip denetimlere tabi tutulur. Denetim alanı genellikle proje amaçlarının başarısı, kaynakların edinimi, araç ve malzemenin doğru kullanımı, kullanıcı memnuniyeti, insan kaynakları yönetimi üzerine değerlendirmeyi hedefleyen denetim amaçlarından etkilenir. Bununla birlikte kuruluşun tamamı denetleneceği zaman, denetimin sürdürüleceği zaman dilimi de belirlenir.

A. Denetim Yaklaşımı

Konu No: 1

Performans denetim yaklaşımı konusunda, Pakistan Sayıştay düzenlilik ve performans ölçümü yaklaşımlarının bir bileşimini takip eder. Performans aracılığıyla, kuruluşun/yönetimin faaliyetleri, kullandığı girdilere ilişkin olarak çıktıları büyük ölçüde karşılıklı ve önceden belirlenmiş denetim kriterlerine göre değerlendirilir.

Denetim yaklaşımının sonucu olarak, Pakistan Sayıştay'nın performans denetim raporları denetime tabi kuruluşların sadece Genel Kabul Gören Yönetim Uygulamaları (GAMP), Genel Kabul Gören Muhasebe Prensipleri (GAAP), meslek normları, kendi performans göstergeleri ve benzeri ölçülere dayanan denetim kriterlerinden sapmalarını değil, aynı zamanda verimlilik, tutumluluk ve etkinlikle ilgili olarak yönetim performanslarındaki sapmaları da gösterir.

B. Denetim Alanı

Konu No: 2

Pakistan Sayıştay'na denetim alanını belirlemede yol gösteren temel faktörler; kullanılabilir mali kaynaklar, yetişmiş personel ve denetim amaçlarıdır. Denetim alanı genellikle Ön İnceleme Raporunda (PSR), bazen de performans denetim raporlarında da belirtilir. Performans denetiminin alanı denetim yöneticileri tarafından belirlenir ve denetim yöneticilerine kendileri dışında herhangi bir otorite ya da kuruluş bu konuda bir sınırlama getiremez.

Denetim alanı üzerinde herhangi bir kısıtlamanın olmaması ve kalkınma projelerini genellikle başlangıçlarından tamamlanmalarına ve denetim yapılan yıldan bir önceki mali yıla kadar tüm yönleri ile kapsayan performans denetim raporlarında herhangi bir kısıtlamanın olmaması

sayesinde, okuyucu performans denetim raporlarını inceledikten sonra denetim bulguları üzerine inşa edeceği denetimin güvenilirlik derecesi hakkındaki görüşlerini oluşturabilir. Bununla birlikte Pakistan Sayıştay’ında performans denetimi için denetimin güvenilirlik derecesini belirlemeye yönelik bir mekanizma bulunmamaktadır. Doğrusu mali denetim durumunda rakamların homojen yapısından dolayı denetimin güvenilirliğinden söz etmek mümkünse de, aynı şeyi çok sayıdaki faaliyet alanları için kullanılan değişik performans göstergelerinin heterojen yapısından dolayı söylemek mümkün değildir.

C. Denetim Güveni

Konu No: 3

Pakistan Sayıştay’ı performans denetim raporlarında denetimin güvenilirlik derecesini gösterecek bir mekanizmaya sahip değildir. Bu yüzden raporlar genellikle proje performanslarının bütün alanlarını kapsayacak kadar geniş kapsamlıdır ve okuyucular bunun üzerine güvenilirlik derecesi ile ilgili görüşlerini oluşturabilirler.

Pakistan Sayıştay’ının performans denetimi ile ilgili olarak nelerin denetlenmesi gerektiği konusunda sınırlaması olmamasına karşın, performans denetiminin genellikle yapısından kaynaklanan özelliğinden dolayı büyük mali kaynak ve denetçilerin olağanüstü çabalarını gerektirdiği kabul edilmektedir. Bu nedenle performans denetim görevleri parasal değer ve ekonomik etki, potansiyel yolsuzluk riski, hata, kötü kullanım, değerinin altında kullanım, basın ilgisini, kamuoyu beklentileri gibi çok sayıdaki faktör göz önüne alınarak seçilir. Bunun sonucu olarak projelerin ve denetim kaynaklarının önemli özelliklerinden dolayı sadece önemli bulgular ve hassas konular raporlanmaya alınır.

D. Önemlilik

Konu No: 4

Pakistan Sayıştay'ında denetim raporlarında önem kriterini açıkça belirten bir uygulama yoktur. Bununla birlikte performans denetim görevleri önem, risk, kamu beklentileri ve ilgili yasa, kural ve yönetmeliklere uygunluk gibi faktörler göz önüne alınarak seçilir. Performans denetim görevinin seçiminde dikkate alınacak ilke ve esaslar Ön İnceleme Raporunda (Preliminary Survey Report) belirtilir.

II. PERFORMANS DENETİM RAPORLARININ YÜRÜTME TARAFINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Performans denetim raporlarının başta gelen kullanıcıları yöneticilerdir. İlk zamanlar yöneticiler, bu yeni tip denetime “oldukça fazla denetim” gerekçesiyle çok fazla isteksizlik gösterdiler ve denetçilerin teknik alanların denetimini yapabilecek yeterlilikleri olup olmadıklarını sorguladılar. Buna karşılık Pakistan Sayıştay bu yeni disiplinin önemini anlatmak için üst düzey yöneticileri ülke düzeyindeki seminerlere, bölgesel konferanslara ve atölye çalışmalarına davet ederek onları performans denetiminin yararlılığı konusunda ikna etmeye çalıştı. Performans çalışmalarının güvenilirliğini arttırmak için bazı durumlarda Pakistan Sayıştay demiryolları, eğitim, sulama, su yönetimi, zirai araştırmalar ile yapı ve hayvancılık sektörlerinden denetçilere yardımcı olmak üzere danışmanlar kiraladı. Bundan başka performans denetçilerinin teknik alanlardaki araştırma yeteneklerinin artırılması için Sayıştay'ın performans denetim biriminde, değişik sahalardaki meslek gruplarından kişilerin bilgilerini ve deneyimlerini paylaşmaları amacı ile davet edildikleri sektörel kurslar, atölye çalışmaları ve benzeri faaliyetler düzenlendi. Yapılacak daha fazla şeylere ihtiyaç duyulmasına rağmen performans denetimi zamanla kabul edilebilirlik kazandı.

Performans denetim raporlarının değerlendirilmesine gelince, idare raporlar üzerine gerekli tedbirleri almak için Genel Denetçinin (Sayıştay) raporlarının Millet Meclisi önüne sunulması ve Kamu Hesapları Komitesinde tartışılmasına kadar beklemek zorunda değildir. Bunun nedeni, genellikle denetlenen kurumların denetimde aktif olarak yer alması ve denetim bulgularının denetim sonunda en üst yönetici ile olduğu kadar denetim sürecinde de her düzeyden yöneticilerle tartışılmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca, performans denetim raporu kendi alanı ile ilgili denetim ofisinde iyice incelenip son şekli verildikten sonra bir kopyası yorum ve tepkilerini belirtmeleri için denetlenen kurumun yönetimine gönderilir. Rapor, eğer denetlenen kurumun yöneticileri tarafından istenirse bu safhada da tartışılabilir. Bununla birlikte denetime tabi kurumun yöneticileri raporlara sadece bulgular kendileri tarafından kabul edilmedikleri zaman tepki gösterirler. Denetim bulgularını tartışmaya gerek görmedikleri diğer durumlarda ise, kurum yöneticileri düzeltici tedbirleri alabilir ve durumun düzeltilmesi için denetim tavsiyelerini yerine getirebilirler. Böylece, bir performans denetim raporu Kamu Hesapları Komitesinde tartışılacağı zaman, denetlenen kurum yöneticileri denetim bulguları ve tavsiyeleri ile ilgili gerekli tedbirleri almış bulunabilir.

A. Performans Denetiminin Kabul Edilebilirliği Üzerine Çabalar

Konu No: 5

Performans denetiminin yararlılığına denetime tabi kuruluşların yöneticilerini ikna edebilmek için, Pakistan Sayıştayı performans denetiminin değişik konuları üzerine periyodik olarak milli seminer, bölgesel konferans ve atölye çalışmaları düzenledi. Bu çalışmalar sayesinde performans denetimi yönetim kademelerinde zamanla kabul edilebilirlik kazandı.

B. Denetçilerin Yeterliliklerinin Arttırılması

Konu No: 6

Denetçilerin teknik alanlara ilişkin denetim yeterliliklerinin arttırılması için konu ile ilgili uzmanların alan denetçileri ile tecrübelerini paylaştıkları sektörel kurslar, atölye çalışmaları ve benzeri faaliyetler düzenlenmektedir. Pakistan Sayıştay bazı durumlarda demiryolları, sulama, su yönetimi, zirai araştırmalar, yapı sektörü gibi teknik alanlarda denetçilerle çalışmaları için danışmanlar kiralar.

Tecrübeler göstermektedir ki, denetlenen kurumlar genellikle spesifik olmayan fakat planlama sürecinin geliştirilmesi, kaynakların kazanımı, ekonomiyi etkileme, yönetsel verimliliği arttırma, iç kontrol mekanizmalarını kurma ya da geliştirme, maliyet ve süre aşımını önleme, proje etkinliğini arttırma vb. sadece gelişime ilişkin talimatları içeren denetim tavsiyelerinden yararlanmaktadırlar. Denetlenen kurumlar bazen denetim bulgu ve tavsiyeleri ile aynı görüşte olmazlar. Bununla birlikte denetim tavsiyelerinin yerine getirilmesi Kamu Hesapları Komitesinin (PAC) vereceği karara bağlıdır.

C. Denetim Önerileri İçin Standartlar

Konu No: 7

Pakistan Sayıştay'nın performans denetim raporları denetim sırasında tespit edilen problemlerle ilgili olarak bunların düzeltilmesine ilişkin genel önerileri içerir. Kamu Hesapları Komitesinin ilgili yönetim/yöneticilere denetim önerilerinin yerine getirilmesini zorunlu kıldığı durumlarda, Kamu Hesapları Komitesinin bildirdiği ve denetim tavsiyesinde yer alan hususların takip edilip edilmediğini izlemek konuyla ilgili denetim kurumunun sorumluluğunda bulunmaktadır.

D. Tavsiyeler Üzerine Yöneticilerin Tepkisi

Konu No: 8

Yönetim birimleri, performans denetim raporları henüz Kamu Hesapları Komitesi tarafından tartışılmadan önce düzeltici önlemleri alma eğilimleri ve genel yapılarından dolayı genellikle denetim tavsiyelerinin doğrultusunda hareket etmeye hazırdırlar. Bazı durumlarda ise yöneticiler denetim tavsiyelerine itiraz ederler.

Her ne kadar performans denetimi planlama ve/veya icra safhasında da yürütülebilirse de, denetim sonradan yapılan bir faaliyettir. Denetimin harcamadan sonra yapılan özelliği dolayısı ile belki işler yanlış giderken çok fazla bir şey yapılamaz. Böyle bir durumda yöneticilerin yapabileceği en iyi şey bazı problemleri düzeltmek ve/veya sistemi ıslah etmek ve tabii ki vergi yükümlülerine ilave maliyet yüklemektir. Bununla birlikte yönetim birimlerinin raporlardan elde edebilecekleri en fazla faydayı sağlayacak yol, denetim bulgu ve önerilerinin ekonominin değişik sektörlerinin gelecekteki planlama ve benzer ya da bağlantılı proje, program, fonksiyonlar ve faaliyetleri için kullanılmasıdır.

Pakistan'daki performans denetimi tecrübeleri hemen hemen bütün projelerin uzun sürede ve maliyet artışları ile tamamlandığını ve proje dokümanında belirtilen amaçların gerçekleştirilemediğini, çoğu zaman ise proje/program etkinliğinin olmadığını göstermektedir. Proje/Program etkinliğini bozan ve amaçların gerçekleşmesini engelleyen, zaman ve maliyet artışına sebep olan faktörler üzerindeki incelemeler yöneticilerin genellikle ilgili makamların onayını hemen alabilmek için faydaları abarttıklarını, maliyetleri ise olduğundan düşük belirlediklerini göstermektedir. Zaman ve maliyet artışına sebep olan diğer bir faktör ise ödeneklerin gecikmeli olarak serbest bırakılmasıdır. İlk durum planlama birimlerinin proje değerlendirmelerindeki yanlışlığını göstermekte iken, sonuncu durumda sorumluluk açık bir biçimde Maliye Bakanlığında bulunmaktadır.

Benzer biçimdeki hemen hemen tüm proje/programların çıkmaza girmesine rağmen, belki planlama, finans ve uygulayıcı birimlerin performans denetimini yaparak elde ettiği bulgu ve tavsiyeleri paylaşacak bir kurumsal çatı sayesinde benzer biçimdeki problemlerin tekrarlanmasından kaçınılabilir. Tokyo Deklarasyonu bu bağlantıya olan ihtiyacı şu şekilde ifade etmektedir:

“.....Bununla birlikte, Sayıştayların bu hesap verme sorumluluğunu arttıracak reform ve değişikliklerin gerçekleştirilmesini sağlayacak yardım ve tavsiyeleri yanında planlayıcı ve yöneticilerle de işbirliğine girmeleri gerekir.”

Hali hazırda bu birimler arasında, birimlerin performans denetim raporlarının Kamu Hesapları Komitesinde tartışıldığı zaman hazır bulunan temsilcileri dışında etkileşimi sağlayacak kurumsal bir mekanizma bulunmamaktadır. Bu birimler arasında, daha ziyade kurumsal ve anlamlı bir rapor, planlama birimlerinin değer biçmelerinde daha dikkatli olmalarını sağlayacak ve onlara onay için hazırlanan projelerin sayısını düşürme olanağı sağlayacaktır. Maliye Bakanlığı üst düzey bürokratları bu bağlantı sayesinde, zamanında bitirilebilmesi için yeterince ödenek ayrılabilen daha küçük sayıdaki proje/programların mali yönden onaylanmasının, daha büyük sayıdaki ve uzun süre ödeneksiz kalıp tamamlanamayan projelerin onaylanmasından daha iyi olduğunu öğrenebilirler. Bu bağ Sayıştay’a da daha az denetime tabi kuruluş ve sonuçta ise performans denetimi için daha önemli olanlarını seçebilme kolaylığı sağlar. Bu bağ ayrıca yönetim departmanları üzerinde daha iyi proje oluşturmaları yönünde daha fazla talep, amaçların daha iyi ifade edilmesi, doğru fayda ve maliyet bilgilerinin kullanımı ve rasyonel proje faydaları belirlemeleri sorumluluklarını yüklemektedir.

E. Kurumsal Düzenlemeler

Konu No: 9

Pakistan da yönetim departmanlarının gelecekteki projeleri planlarken denetim tavsiyelerinden yararlanmalarını temin edecek kurumsal bir mekanizma bulunmamaktadır.

F. Performans Denetim Raporlarının Yasama Organı Tarafından Değerlendirilmesi

Yasama organı, denetime tabi kurum yöneticilerinin yanısıra performans denetim raporlarının ana kullanıcılarından biridir. Yasama bu raporları büyük oranda hesap verme sorumluluğunu belirleme noktasında kullanır. Kamu Hesapları Komitesinin (PAC) yöneticilerin hesap verme sorumluluklarını tespit edebilmesine olanak sağlamak için, performans denetim raporları, kamu görevlilerinin bu gibi hatalarının olduğu durumlarda sorumluluklarını saptamaları yanında, yönetim performansındaki eksiklikleri ve göze çarpan para ve/veya yetki suiistimallerini, kötü yönetimi, hırsızlık, yolsuzluk ve diğer eksiklikleri belirtme işlevi görürler. Bununla birlikte bunun böyle yapılması için ne genel bir kural ne de raporların belirli gurupların hesap verme sorumluluğuna odaklanması için belirli direktifler vardır. Pakistan Sayıştay'ının denetim raporunun parlamentoya sunulmasından sonra rapor araştırma ve bunun üzerine bir rapor sunması için Kamu Hesapları Komitesine (PAC) havale edilir. Raporun incelenmesi esnasında Sayıştay Başkanı (Genel Denetçi) denetimi gerçekleştiren performans denetçilerinin de dahil olduğu çalışma gurubu ile hazır bulunur iken Denetlenen kurum yöneticileri ilgili departmandan sorumlu olup Pakistan Hükümetinin bakanı olan Baş muhasebe Görevlisi ile birlikte hazır bulunurlar. Maliye Bakanlığı ile Planlama ve Kalkınma temsilcileri de Kamu Hesapları Komitesinin (PAC) toplantısında hazır bulunur.

Performans denetim raporlarının incelenmesi raporun performans denetçisi tarafından sunumu ile başlar. Bunun üzerine Kamu Hesapları Komitesinin Başkanı Baş Muhasebe Görevlisinden (*Principal Accounting Officer*) denetim bulguları ile ilgili olarak bir açıklama yapmasını ister. Bu noktada Baş Muhasebe Görevlisi denetim bulguları ile aynı görüşü paylaşabilir ve Kamu Hesapları Komitesini eğer yapılabilecekse, alınacak düzeltici tedbirler hakkında bilgilendirir. Yönetim, denetim bulgularına Kamu Hesapları Komitesi önünde itirazda edebilir. Bununla birlikte performans denetim raporunun sunulmasını takiben yapılan tartışma süresince yöneticilerden denetim raporu ile Kamu Hesapları Komitesinin başkan ve üyeleri tarafından söz konusu edilen bütün hususları cevaplaması ve Komiteyi tatmin etmeleri istenir. Komite, yönetimin açıklamalarından memnun olmaz

ise, konu ile ilgili olarak soruşturma açılmasını isteyebilir ya da Sayıştay Başkanının önerileri ile ilgili ya da bunun dışındaki diğer konularda gerekli önlemlerin alınması için talimat çıkarır.

Genellikle, Kamu Hesapları Komitesi tarafından ihmal, kaynakların verimsiz kullanımı, harcamaların israfı, kötü yönetim, gözetim eksikliği, değerinin altında kullanım, amaçların gerçekleştirilmemesi, hırsızlık, yolsuzluk ya da yetki suiistimali gibi davranışlar için verilen talimatlar, kamu görevlilerine disiplin soruşturması başlatmayı ve belli bir miktar paranın kamu görevlilerinden ya da Hazine tarafından kurallara aykırı olarak yapılan fazla ödemelerin müteahhitlerden geri alınmasını içerir. Komite aynı zamanda sistemlerin verimliliğinin artırılması ve proje/program performansının gelişimi için prosedürlerin basitleştirilmesi, daha iyi hizmet dağıtımı ve kamu yönetimi kalitesinde kapsamlı bir ilerleme için talimatlar da yayınlar. Kamu Hesapları Komitesi herhangi bir görevli ya da hükümet sözleşmecisi ile ilgili belirli bir işlem yapılması için talimat çıkardığında, gerekli işlem ilgili kuralların öngördüğü hükümlere göre yapılır. Bu bakımdan Kamu Hesapları Komitesinin işleyişi ile ilgili olarak 2 Şubat 1993 tarihinde önde gelen gazetelerden “The Nation” gazetesinden alınan aşağıdaki haber parçası konu ile ilgili bulunmaktadır:

“Genel Denetçi WAPDA tarafından yürütülen altı kalkınma projesi ile ilgili olarak performans denetim raporu sundu. Denetçiler yürütülen çalışmaları takdir etmekle birlikte, Komite WABDA yetkililerine kaynakların milli çıkarlara en uygun kullanımında çok büyük fayda sağlayacağı için performans denetim raporlarına gerekli özeni göstermelerini tavsiye etmektedir....”

Talimatlara uygunluğun sağlanması için yerine getirilip getirilmediğinin takip edilmesi gerekir. Bu yetki Pakistan Sayıştay’ının ilgili birimine verilmiş bulunmaktadır. Bununla birlikte kaynakların yetersizliğinden dolayı Sayıştay’ın ilgili departmanı bu yükümlülüğünü gerektiği biçimde yerine getirememektedir. Sonuç olarak, Kamu Hesapları Komitesinin direktifleri yerine getirilememektedir. Hesap verme sorumluluğu sürecinin bu kısmı bundan geliştirilmeye ihtiyaç duymaktadır.

G. Hesap Verme Sorumluluğuna Odaklanma İçin İlkeler

Konu No: 10

Pakistan Sayıştay'ı her hangi bir grubun hesap verme sorumluluğu odaklanmaya ilişkin herhangi bir direktif yayımlamamıştır. Bununla birlikte Sayıştay'ın performans raporları sorumluluğu paranın ve /veya yetkinin kötüye kullanımını hoşgören, yolsuzluk, kötü yönetim, hırsızlık ve benzeri fiilleri gerçekleştiren yada proje/program yönetiminde ağır ihmali görülen proje yöneticilerine yükleme eğilimindedir.

H. Görevliler Hakkında Yapılacak İşlemler

Konu No: 11

Eğer Kamu Hesapları Komitesi bazı usulsüzlüklerinden dolayı denetimin sorumluluk yüklemiş olabileceği bir görevli hakkında tedbir alınmasını isterse, sistem bu tedbirin alınmasına engel oluşturmaz. Bununla birlikte suçlanan her bir görevliye kendini savunması için gerekli fırsatı veren 1973 tarihli Kamu Görevlileri Düzenlemelerinin zorunlulukları nedeni ile, zaman zaman görevliler hakkındaki belli suçlamaları kanıtlamak zorlaşabilir.

Kamu departmanlarını ve hükümet kuruluşlarının tam olarak hesap verme sorumluluğunu sağlayabilmek için, Kamu Hesapları Komitesi Sayıştay Başkanına (Genel Denetçi) belirli kuruluşların performans denetimini yapması, belirli fonksiyonlarını ve faaliyetlerini denetlemesi ve performans denetim raporlarını sunması için direktif verir. Son yıllarda Kamu Hesapları Komitesi Sayıştay Başkanından çeşitli vesilelerle Bilim ve Teknoloji Bakanlığı, Yönetim Hizmetleri bölümü, Hac Kurumu (İslamabad), Kuveyt, Hindistan ve İngiltere'deki Pakistan Büyükelçilikleri, New York'daki Pakistan Başkonsolosluğu ve benzer diğer kuruluşların çatısı altında faaliyet gösteren özerk kuruluşların performans denetimini gerçekleştirmelerini istemiştir. Sayıştay Başkanı (Genel Denetçi) tarafından sunulan raporlar

Kamu Hesapları Komitesi tarafından genellikle objektif bir biçimde ve bütün olarak incelenir. Bu bakımdan Kamu Hesapları Komitesinin Maliye Bölümü üzerine (1981-82-1984-85) raporundan alınan aşağıdaki alıntı konu ile oldukça ilgilidir.

“Sayıştay Başkanı (Genel Denetçi) mevcut imkanlar dahilinde mümkün olduğu kadar çok proje ve organizasyonların performans denetim ve değerlendirmesini gerçekleştirecektir.

İ. Meclis Üyelerinden Denetim İçin Gelen Talepler

Konu No: 12

Meclis Kamu Hesapları Komitesi genellikle Pakistan Genel Denetçisine değişik kuruluşların yada bunların belirli faaliyet ve işlevlerinin performans denetimini yapmaları için direktif verir. Fakat meclis üyelerinden bireysel olarak gelen bu tür talepler Sayıştay tarafından kabul edilmez.

J. Denetim Raporlarının Parti Çıkarları İçin Kullanılması

Konu No: 13

Meclis üyelerinin Pakistan Sayıştay'ının denetim raporlarını kendi parti çıkarları için kullandıkları hiçbir zaman vuku bulmamıştır.

Federal Kamu Hesapları Komitesinin son yıllarda Sayıştay'ın performans denetimine daha fazla ilgi göstermesi ve düzenli harcamalarla ilgili belli olayların tartışılmasından ziyade mali ve yönetim sistemine genel olarak bakmaya daha fazla meyilli olması memnuniyet vericidir. Bu bakımdan Kamu Hesapları Komitesinin Maliye bölümü (1981-82 den 1984-85'e kadar) ile ilgili gözlemleri hayli ümit vericidir.

“Komite kendisinin görünürde tek bir amaç için oluşturulduğunu düşünmektedir. Yönetimin emrine verilen kaynakların Meclis tarafından onaylanan program ve amaçlara uygun olarak verimli, tutumlu, sistematik, etkin ve harcanan para

ile gerçekleştirilen sonucun orantılı biçimde olup olmadığını belirleme gibi. Bunun için bireysel örnekler ya da önemsiz miktardaki belli bir paranın usulsüz harcanması yönetim birimlerinin kapsamlı performansı kadar önemli değildir.”

Bununla birlikte, performans denetim raporlarının başlangıçta mali yaptırım olmayan olgular olarak nitelendirildiği eyalet meclisleri için durum ümit verici değildir. Bunun nedeni meclis üyelerinin geleneksel olarak kamu görevlileri ve müteahhitler tarafından yapılan mali düzensizlikleri tartışmalarından ve onları geri ödeme ile yükümlü tutmaktan ya da onlara karşı disiplin soruşturması başlatılmasından hoşlanmakta olmaları idi. Bununla birlikte büyük orandaki verimsizlik, kötü yönetim, etkinsizlik, kamu kaynaklarının israf edilmesi ya da değerinin altında kullanılması, kötü hizmet dağıtımı, kamu paralarının ve/veya yetkisinin kötüye kullanımı gibi olayların performans raporları vasıtası ile düzenli olarak önlerine getirilmesi ile eyalet meclis üyeleri performans denetim raporlarına ilgi duymaya başladılar.

SONUÇ

Yukarıdaki tartışmalardan açık bir şekilde ortaya çıkmaktadır ki performans denetim raporları ancak Meclis ve yönetim tarafından ciddiyetle ele alındığı zaman yönetim ve hesap verme sorumluluğunun faydalı bir aracı olmaktadır. Bu raporları ciddiyetle ele almanın bir yolu raporların denetçiler ve yöneticiler arasında, denetçilerin ve yöneticilerin kendi içinde uygun ve doğru zamanda ve Kamu Hesapları Komitesi gibi yasama kurullarında Meclis üyeleri tarafından tartışılmasıdır. Performans denetim çalışması eğer denetim, planlama, maliye ve yönetici birimler arasında uyumlu koordinasyon varsa, herkes için daha fazla memnun edici de olabilir. Performans denetimi için seçilen konular güncel ve önemli olursa, denetim kapsamı yeterli ve yeterince bağımsız olur. Denetim için yeterli insan gücü ve mali kaynak sağlanırsa, bu raporlar daha fazla etkin olacak ve daha güçlü etki yaratma kabiliyetine sahip olabilecektir.